

УДК 340.342.134

Рибак Н.О., канд. екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет, м. Біла Церква, Україна
nadia.rybak0315@gmail.com

ПОСИЛЕННЯ РОЛІ ОСВІТИ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

В інформаційному суспільстві основою і рушійною силою економічного розвитку і процвітання стають знання і інформація. Інформація стає головним соціальним ресурсом, що допомагає людині адаптуватися до життя в умовах постійних змін.

Ключові слова: освіта, інформаційне суспільство, інформація, інформаційні технології, інновації.

UDC 340.342.134

Rybak N.O., Ph.D. in Economics

Bila Tserkva National Agrarian University, Bila Tserkva, Ukraine
nadia.rybak0315@gmail.com

STRENGTHENING THE ROLE OF EDUCATION IN THE INFORMATION SOCIETY

In the information society, knowledge and information become the foundation and driving force of economic development and prosperity. Information becomes the main social resource that helps people adapt to life in conditions of constant change.

Keywords: education, information society, information, information technology, innovation.

Соціально-економічний потенціал суспільства визначається ступенем розвитку низки сфер життєдіяльності людей, ключовими серед яких є освіта, наука, культура і мистецтво, які тісно взаємозв'язані між собою. Серед названих сфер освіти надається особлива роль, оскільки вона створює базу для розвитку всіх інших і є скріплюючим компонентом потенціалу.

Під визначенням освіти у ХХІ столітті розуміється система знань та навичок, оволодіння якими забезпечує розвиток інтелектуальних і духовних здібностей особистості, формування основ світогляду та моралі, підготовку до життя та праці.

У ХХІ столітті, завдяки технічному прогресу, науковим відкриттям і підвищеному рівню знань, потік інформації швидко збільшується й стає більш складним. Без освоєння величезних масивів інформації людина втрачає активну життєву роль і прирікає себе на безнадійне відставання у всіх сферах діяльності. Базою володіння різноманітними інформаційними технологіями та їх ефективного використання є освіта.

Друга половина ХХ ст. відзначилася тим, що людство увійшло в нову епоху свого розвитку, а саме – виникнення інформаційного суспільства. Інформаційне суспільство як етап розвитку цивілізації часто прирівнюють до

постпромислового суспільства, тобто суспільства, де сфера інформації є продуктом масового виробництва, поширення та споживання [2].

Інформаційне суспільство характеризується такими особливостями:

- переважна важливість інформації у порівнянні з іншими ресурсами;
- існування глобальної інформаційної системи, яка охоплює всі сфери людського життя (виробництво, побут, освіту, охорону здоров'я, дозвілля тощо);
- перетворення інформаційної індустрії у найпрестижніший і найвигідніший сектор діяльності;
- серйозні зміни соціальної структури суспільства.

Сучасні засоби обробки даних породили інформаційні технології, які стали широко застосовуватися для комунікацій - зв'язку, спілкування між людьми, що привело до появи терміну «інформаційно-комунікаційні технології».

Питання формування глобального інформаційного суспільства за своєю важливістю не поступається концепції сталого розвитку світової спільноти, яка перебуває в центрі уваги ООН.

Адаптація людини до умов інформаційного суспільства можлива лише у випадку, якщо суспільство гарантує доступність освіти й навчання протягом всього життя.

Інформаційне суспільство - це не лише системи телекомунікацій та інформаційні ресурси, а й додатковий рівень знань, які дозволяють розвивати економіку з урахуванням цих знань. Багато в чому це пов'язано з тим, що в глобалізованому світі безперервне навчання стало необхідною умовою зростання добробуту не тільки окремої особистості, окремих організацій і держав, а й людства в цілому.

За оцінками експертів, у XXI столітті ключовими драйверами прогресу стануть:

- розуміння глобальним співтовариством зв'язку якості та стійкого розвитку людства;
- посилення зв'язків між виробництвом, наукою та освітою;
- зростання якості освіти на основі її фундаменталізації, впровадження сучасних технологій на всіх рівнях навчального процесу, масове використання інноваційних принципів та підходів;
- оновлення педагогічної системи, що дозволяє проводити орієнтоване на особистість, індивідуалізоване навчання.

У суспільстві знань і інновацій, що формується, будуть високо оцінюватися саме унікальні здібності індивіда, передусім трудові, інтелектуальні та творчі. Відповідно система освіти повинна стати інструментом, що забезпечує відповідність отриманих знань і навичок вимогам з боку суспільства, економіки, техніки та технологій, які динамічно змінюються. Тому в XXI столітті у більшості країн світу реформування освіти стає невід'ємною складовою соціально-економічної політики. З цього приводу інвестування в систему освіти все частіше розглядається як вклад у майбутнє національних держав і людства в цілому.

У сучасних умовах державні органи повинні все більше звертати увагу на зміст процесів навчання, організацію управління навчальними закладами. Зазвичай, це визначається стратегічними завданнями та цілями освіти.

У зв'язку з цим держава у сфері освіти повинна виконувати наступні функції:

- акумулювати кошти для забезпечення необхідного рівня наукових досліджень та інноваційної діяльності в системі освіти;
- організовувати інноваційну діяльність у всіх навчальних закладах;
- мотивувати інновації шляхом підтримки конкуренції, а також надання різноманітних фінансових субсидій та пільг ініціаторам інноваційних процесів;
- підвищувати національні стандарти освіти;
- забезпечувати випереджаючий характер освіти, орієнтувати її на вирішення проблем, найбільш значущих для розвитку суспільства;
- розвивати за допомогою освіти творчий та інноваційний потенціал індивідів;
- використовувати різні форми інформаційного, телекомунікаційного та дистанційного навчання для забезпечення масовості освіти;
- трансформувати всю освітню систему з метою організації високоефективної безперервної освіти.

Характерні риси інноваційної стадії розвитку, до якої вступила світова економіка, - це передусім висока інтелектоємкість виробництва, пріоритет якості, неперервна трансформація усіх підсистем економіки, обумовлена нововведеннями (продуктовими, технологічними, соціальними, організаційними та змішаними).

Інноваційному типу економіки відповідає і інноваційний тип зайнятості. Формується новий тип працівника, здатного до творчості, що володіє необхідними знаннями, навичками, ініціативою та здібностями для створення та реалізації нововведень в освіті, матеріали яких неодмінно поширюються через Інтернет.

Список літератури

1. Дубинський О. Ю., Бараненко Д. В. (2022). Роль освіти в умовах становлення інформаційного суспільства // Київський часопис права. 2022.32. С. 7-12. URL: <https://doi.org/10.32782/klj/2022.2.1>
2. Пушкар О.А. Поняття інформаційного суспільства та інформаційного простору як об'єктів державної інформаційної політики // Інвестиції: практика та досвід. 2025 № 2 С.199-202 URL: <https://orcid.org/0000-0003-2660-0568>
3. Шмиголь М. Ф. Інформаційне суспільство в Україні: реальність та виклики / М. Ф. Шмиголь, Ю. С.Юшкевич // Наукове пізнання : методологія та технологія. 2023. № 1 (51). С. 4-9. URL: <https://doi.org/10.24195/sk1561-1264/2023-1-1>